

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ОДЛУКЕ О БУЏЕТУ ОПШТИНЕ ЧОКА ЗА 2024. ГОДИНУ

1. Правни основ и макроекономски оквир

Правни основ за доношење Одлуке о буџету Општине Чока за 2024. годину садржан је у:

- члану 43. став 1. Закону о буџетском систему ("Службени гласник РС", број 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исп., 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/2020, 118/2021, 118/2021 - др. Закон и 92/23) којим је утврђено да скупштина локалне власти доноси одлуку о буџету локалне власти,
 - члану 32. став 1 тачка 2. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/07 и 83/14 – др. закон, 101/16 – др. Закон, 47/18 и 111/21-др.закон) којим је одређено да скупштина општине, у складу са законом, доноси буџет и завршни рачун општине.
 - члану 40. став 1. тачка 2) Статута општине Чока („Службени лист општине Чока “бр.5/21-пречишћен текст) којим је одређено да Скупштина општине, у складу са законом, доноси буџет и завршни рачун општине,
- Упутства за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2024. годину и пројекција за 2025. и 2026. годину Министарства финансија, као и свим осталим релевантним законима, подзаконским актима и одлукама које имају утицај на буџет.

Према подацима Министарства финансија РС текућа макроекономска кретања у првој половини 2022. године била су генерално на нивоу пројектованих, али су се изгледи погоршали као последица новог глобалног шока изазваног сукобом у Украјини. Иако је у прва два квартала 2022. године остварен солидан раст привреде у овом периоду изостали су значајнији негативни ефекти геополитичких дешавања на динамику домаће привредне активности. Према подацима РЗС просечни раст БДП у првој половини године износи 4 %. Већ током трећег квартала, међугодишње посматрано, раст привреде је успорио на 1,0 %, да би у четвром тромесечју економски раст износио свега 0,5% мг. Успорена динамика инвестиција и растућа инфлација, уз повећану неизвесност и смањену спољну тражњу, као и нешто слабија пољопривредна сезона, главни су фактори који су утицали на динамику економске активности током друге половине 2022. године. Ипак, и у таквим околностима остварен је раст БДП од 2,3 % у 2022. години. Знатно бољи епидемиолошки праћени растом економске активности допринели су повећаној стопи партиципације радне снаге и јачању тржишта рада, уз истовремено повећање реалних зарада и запослености. С друге стране, најзначајнији негативни утицај конфликта у Украјини на домаћа макроекономска кретања током претходне године огледало се у расту инфлације и повећању дефицита текућег рачуна платног биланса. Раст инфлације за који се првобитно очекивало да ће бити привременог карактера као последица постепеног ишчезавања ефеката пандемије, додатно је убрзан пре свега услед повећања глобалних цена хране и енергената, тако да је у 2022. години раст потрошачких цена у просеку износио 11,9 %.

Макроекономска кретања почетком 2023. године генерално су на нивоу пројектованих. Узимајући у обзир актуелне економске трендове и изгледе за међународно окружење Министарство финансија процењује да ће раст БДП у 2023. години износити 2,5 %, док ће у 2024. години убрзати на 3,5 %, што је непромењено у односу на претходноа очекивања. Инфлација је у марту 2023. године међугодишње посматрано достигла врхунац и износила је 16,2 %, тако да се од априла нашла на опајућој путањи уз очекивани знатнији пад у другој половини текуће године. У смеру смиривања инфлаторних притисака деловаће досадшње заостравање монетарних

услова, слабљење ефеката глобалних фактора који су водили расту цена енергената и хране у претходном периоду, као и успоравање увозне инфлације. Повратак инфлације у граници циља очекује се средином 2024. године.

Основне макроекономске претпоставке за 2024. годину

Макроекономски индикатори	2023	2024
БДП у млрд. динара	8.103,5	8.773,6
Стопа номиналног раста БДП у %	14,3	8,3
Стопа реалног раста БДП у %	2,5	3,5
Потрошачке цене (годишњи просек), %	12,5	4,9

Извор: Фискална стратегија за 2024. годину са пројекцијама за 2025 и 2026 годину

Одлука о буџету је акт којим локална Скупштина за сваку годину одобрава расходе и друге издатке, приходе и друга примања, задуживање и друге финансијске трансакције локалне власти. То је уједно и основа за финансирање свих активности. Буџет, као основни документ политике локалне самоуправе, је инструмент за информисање грађана о пруженим услугама, програмима, циљевима и усмерењима за наредну годину.

Овогодишња активност на припреми буџета општине за 2024. годину започета је 30. марта 2023. године достављањем Плана поступног увођења родно одговорног буџетирања у поступакприпреме и доношења буџета општине за 2024. годину. Родно одговорно буџетирање подразумева родну анализу буџета и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности. Процес увођења родно одговорног буџетирања је започет 2018. године и саставни је део припреме буџета протеклих година. У 2024. години наставља се родно одговорно буџетирање путем дефинисања родне компоненте, односно родних циљева и индикатора у оквиру Програма 14 Развој спорта и омладине.

Према буџетском календару, Одељење за финансије општинске управе је 20. јула 2023. године доставио директним и индиректним корисницима буџетских средстава Упутство за припрему буџета општине Чока за период 2024.-2026. године, а на основу Упутства за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2024. годину и пројекција за 2025. и 2026. годину са основним смерницама Министарства финансија.

Приликом планирања обима средстава, односно лимита расхода и издатака за сваког буџетског корисника, локални орган управе надлежан за финансије мора реално да их планира, у складу са законом, односно да пође од њиховог извршења у овој години, као и планираних политика у наредном периоду.

Уважавајући макроекономске пројекције за 2024. годину и методологију израде одлуке о буџету локалне власти, Упутство Одељења за финансије садржи основне смернице и општенапомене за припрему предлога финансијског плана за наредну годину, као и обим буџетских средстава који може да садржи предлог финансијског плана сваког директног и индиректног буџетског корисника, узимајући основне економске претпоставке.

Нацрт Одлуке о буџету општине Чока за 2024. годину је, формално и процедурално, припремљен у складу са Законом о буџетском систему и подзаконским општим актима, а на основу предлога финансијских планова директних и индиректних корисника.

Одлука о буџету се састоји од општег, посебног дела и образложења. Општи део буџета садржи рачун прихода и расхода, утврђени буџетски дефицит и начин његовог финансирања, преглед планираних капиталних издатака буџетских корисника за буџетску годину. У посебном делу буџета извршен је распоред планираних средстава по корисницима буџета, њиховим програмима и ближим наменама. Посебан део садржи и програмску рекапитулацију односно програмску структуру расхода и издатака. Образложење одлуке обухвата образложење општег дела и програмске

информације. Програмске информације садрже описе програма, програмских активности и пројеката корисника буџетских средстава општине, циљеве који се желе постићи у средњорочном периоду спровођењем програма, програмских активности и пројеката, као и показатеље учинка за праћење постизања циљева.

Рачун прихода и расхода, рачун финансирања

Рачун прихода и примања и расхода и издатака исказује планирани буџетски дефицит у висини од **112.131.376,70** динара. Потребна средства за финансирање физикланог дефицита обезбедиће се из неутрошених средстава из претходних година у износу од **112.131.376,70** динара. Исказани фискални дефицит је резултат планираних улагања за отклањање дивљих депонија са пољопривредног земљишта у износу од 50.000.000,00 динара без ПДВ-а на основу Уговора о додели подстицајних средстава за уклањање дивљих депонија са пољопривредног земљишта (Уговор број: 352-21/2023-VI од 24.10.2023. године) и 10.000.000,00 динара износ ПДВ-а, што представља учешће општине као корисника наменских средстава у укупном финансирању пројекта. Такође, расходи за пољопривреду планирани су од пренетих средстава од средстава за закуп пољопривредног земљишта из ранијих година у износу од 34.360.100,00 динара, расходи за заштиту животне средине у оквиру средстава Фонда за заштиту шивотне средине у износу од 500.000,00 динара, расходи за пројектно планирање у укупном износу од 3.000.000,00 динара, планирани су трошкови за санацију локалних путева у износу од 4.000.000,00 динара, планирана су средства за унапређење безбедности саобраћаја од прихода од новчаних казни у укупном износу од 6.000.000,00 динара, као и планирани расходи индиректних корисника у укупном износу од 4.271.376,70 динара, што чине пренета средства из ранијих година на основу њихових предлога финансијских планова за 2024. годину.

2. Приходи и примања

Основно полазиште у одређивању прихода и примања буџета општине Чока за 2024. годину су прописи који уређују врсту и висину јавних прихода, као и припадност појединих врста прихода јединицама локалне самоуправе. Пројектована висина прихода и примања буџета израђена је на основу анализе њиховог остварења у 2023. години, и прва три квартала и очекиваног остварења до краја 2023. године. Основ за њихово увећање је пројектован номинални раст БДП у 2024. години у складу са Упутством за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2024. годину и пројекција за 2025. и 2026. годину Министарства финансија од 05.07.2023.године.

Приходи трансфера од других нивоа власти планирани су у износу 5.300.000,00 динара, и састоји се од наменских средстава на основу склопљених уговора, и то:

1. На основу предлога финансијског плана индиректног буџетског корисника Предшколске установе „Радост“ планирана су средства за четворочасовни припремни предшколски програм на подручју АП Војводине у укупном износу од 5.000.000,00 динара,
2. На основу предлога финансијског плана индиректног буџетског корисника Културног образовног центра „Чока“ планирана су наменска средства од других нивоа власти за јачање културне продукције и уметничког стваралаштва у износу од 300.000,00 динара.

3. Расходи и издаци

Приликом планирања расхода и издатака за сваког буџетског корисника, пошло се од важеће организационе, функционалне и програмске структуре, као и надлежности корисника буџетских средстава уређених законским актима.

Предложени расходи и издаци директних буџетских корисника исказују потребе корисника уз вођење рачуна о датим смерницама у упутству за припрему буџета за

2024. годину, планирању измирења преузетих обавеза и усвојеним политикама општине.

Расходи се планирају у износу од 697.581.064,70 динара на нивоу општине Чока, од тога, расходи по наменама су следећи: за запослене износе 164.811.400,00 динара, коришћење услуга и добара 252.510.592,70 динара, отплата домаћих камата 6.000,00 динара, субвенције јавним нефинансијским предузећима 43.496.000,00 динара, донације и трансфери осталим нивоима власти 77.923.072,00 динара, накнаде за социјалну заштиту 48.102.300,00 динара, остали расходи 31.338.500,00 динара, средства резерве 8.694.000,00 динара, улагања у основна средства 70.699.200,00 динара.

Расходи за запослене су се повећали у износу од 15.640.008,00 динара, што процентуално износи 10 % у односу на претходни план за 2023.годину. Маса плате је повећана код директних и индиректних корисника пошто је основица за исплату плате ће се повећати од јануара за 10,00 % на основу Ревидиране фискалне стратегије за 2024. годину са пројекцијом за 2025 и 2026. годину.

Расходи за коришћење услуге и роба су повећани у односу на претходну годину у износу од 51.330.417,89 динара, што процентуално износи 26 % повећање у односу на претходни план за 2023.годину. Ови расходи се односе на трошкове отклањања дивљих депонија са пољопривредног земљишта у износу од 50.000.000,00 динара без ПДВ-а на основу Уговора о додели подстицајних средстава за уклањање дивљих депонија са пољопривредног земљишта (Уговор број: 352-21/2023-VI од 24.10.2023. године) од АПВ –а, и 10.000.000,00 динара износ ПДВ-а, што представља учешће општине као корисника наменских средстава, исто из пренетих средстава на терет извора 13.

Расходи по корисницима су планирани на основу њихових финансијских планова. У прилогу се налазе програмски буџети директних и индиректних корисника буџета општине Чока за 2024. годину, са пројекцијама за 2025 и 2026. годину и План расхода буџета општине Чока за 2024, са пројекцијама за 2025. и 2026. годину.